

บทที่ 3

การสร้างยุทธศาสตร์การบริหารจัดการเครือข่ายทุนในพื้นที่

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยและพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก โดยการใช้ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทุนในพื้นที่ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทุนในพื้นที่ ตามตัวแบบทางความคิด เรื่อง ยุทธศาสตร์การพัฒนาที่ใช้ในหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชายุทธศาสตร์การพัฒนาและใช้ทฤษฎีหลักวิชา เทคนิควิธี ข้อมูลที่เกี่ยวข้องมาประกอบการสร้างยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทุนในพื้นที่ เพื่อให้มีความถูกต้องและความเชื่อถือได้ ตามหลักวิชาการสร้างยุทธศาสตร์การพัฒนา ดังนั้นในบทนี้ผู้วิจัยขอแนะนำเสนอขั้นตอนของการสร้างยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทุนในพื้นที่ ดังนี้

ตัวแบบทางความคิดเรื่องยุทธศาสตร์การพัฒนา

1. ความหมายของยุทธศาสตร์การพัฒนา

ยุทธศาสตร์การพัฒนา (Development Strategy) หมายถึง แผนการอันชาญฉลาด สำหรับใช้ทำงานพัฒนาเรื่องหนึ่งเรื่องใดที่มีความยากเป็นพิเศษ ซึ่งไม่อาจทำให้บรรลุได้ด้วยวิธีปกติธรรมดาที่รู้จักกันโดยทั่วไป เป็นแผนการที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของหลักวิชา ทฤษฎี แนวความคิดและข้อมูลสภาพจริงที่ถูกต้องเหมาะสมกับเรื่องที่จะทำการพัฒนาในครั้งนั้น แผนการดังกล่าวย่อมประกอบด้วย

1. เป้าหมายปลายทางที่ดี คือ เน้นเป้าหมายของยุทธศาสตร์ซึ่งตรงต่อการแก้ปัญหา เป้า และไม่ก่อผลเสียหายข้างเคียง
2. วิธีการที่ดี คือ เหมาะสมกับเป้าหมายที่วางไว้ และเหมาะสมกับทรัพยากรที่จัดมาให้
3. ระบบทำงานที่ดี คือ มีปัจจัยนำเข้า มีกระบวนการ และมีผลผลิตที่พอดีกับบริบท และเป็นหน่วยงานที่มีประสิทธิภาพ

คำว่า ยุทธศาสตร์ หมายถึง แผนการหรือวิธีการอันชาญฉลาดเพื่อบรรลุจุดหมายอย่างหนึ่งอย่างใด ซึ่งเน้นเป้าหมายที่มีความยากพิเศษไม่บรรลุได้โดยวิธีธรรมดาที่คนทั่วไปรู้อยู่แล้ว แผนการหรือวิธีดังกล่าวย่อมต้องประกอบขึ้นจากข้อหลักวิชาย่อย ๆ หรือศาสตร์ย่อย ๆ และเมื่อนำเอาศาสตร์ย่อย ๆ เหล่านี้มาประกอบเข้าด้วยกันเป็นแผนการซึ่งถือว่าเป็นศาสตร์ อีกข้อหนึ่ง เพราะสามารถ

นำไปผ่านการตรวจสอบโดยกระบวนการวิทยาศาสตร์ เพื่อยืนยันว่าเป็นแผนการที่ใช้ปฏิบัติการเพื่อ บรรลุจุดหมายของงาน ได้จริง

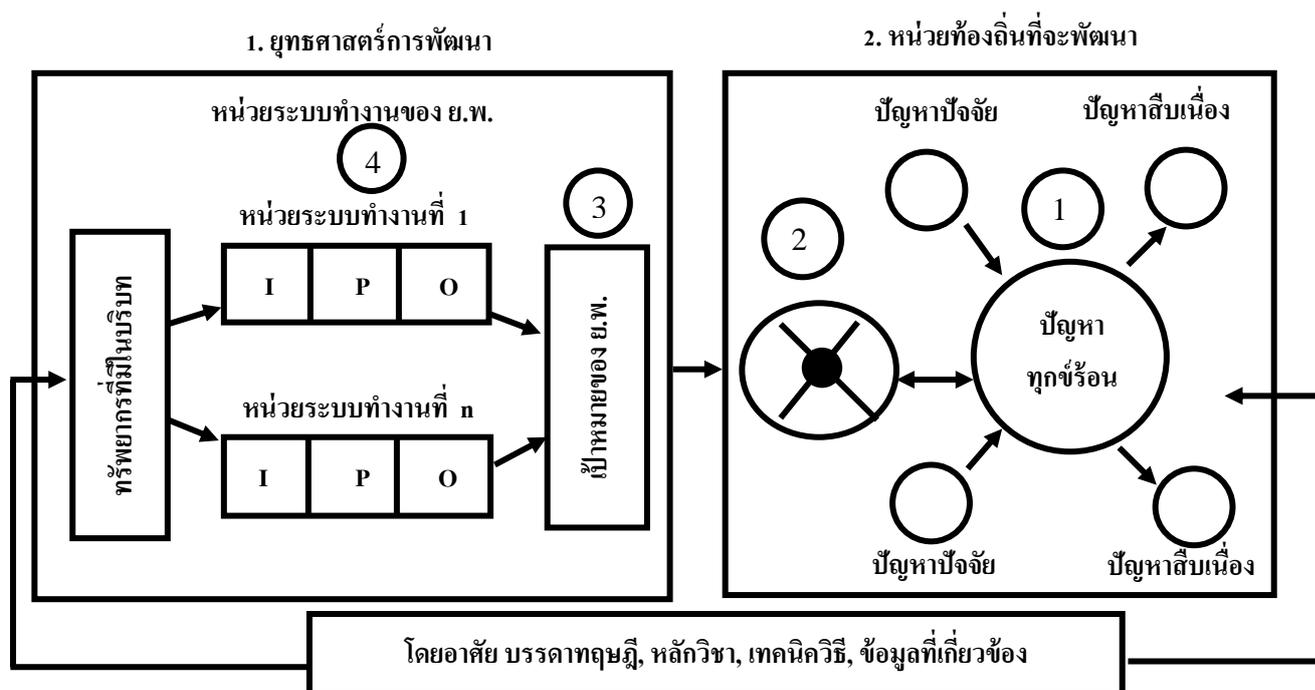
คำว่า การพัฒนา หมายถึง สิ่งที่มีอยู่จริงหรือเกิดขึ้นจริงซึ่งเราสามารถสังเกตได้ 3 อย่าง คือ 1) การทำให้เจริญใช้กับกรณีที่มีฝ่ายหนึ่งเป็นผู้กระทำและอีกฝ่ายหนึ่งเป็นผู้ได้รับกระทำ 2) การเจริญ ขึ้นเองใช้กับกรณีที่มีเพียงฝ่ายเดียวซึ่งเจริญขึ้นเองหรือกระทำตนเองให้เจริญขึ้น 3) ความเจริญ หมายถึง ผลลัพธ์ คือ ภาวะที่มีความเจริญแล้วของสิ่งหนึ่งสิ่งใดอันเกิดจากการกระทำของฝ่ายอื่นที่ได้กระทำต่อ สิ่งต่อไปนี้ หรือเกิดการที่สิ่งนี้เจริญขึ้นเอง

จุดมุ่งหมายของการพัฒนาในทุก ๆ กรณี สามารถจำแนกเนื่องงานเป็นทิศทางใหญ่ ๆ ได้ 3 ทิศทาง คือ 1) การแก้ไขสิ่งที่เป็นปัญหา 2) การบำรุงรักษาสิ่งที่ดีอยู่แล้วให้คงอยู่ต่อไปและ 3) การสร้างสรรค์สิ่งใหม่ที่เป็นประโยชน์

2. ตัวแบบทางความคิดของยุทธศาสตร์การพัฒนา

ตัวแบบทางความคิดเกี่ยวกับยุทธศาสตร์การพัฒนา สามารถนำมาใช้งานได้ใน 2 ลักษณะ คือ ลักษณะแรกนำมาใช้ในการออกแบบยุทธศาสตร์ โดยทำตามขั้นตอนตั้งแต่หมายเลข 1 จนถึงหมายเลข 5 ส่วนลักษณะที่สอง นำมาใช้ในการปฏิบัติใช้หรือทดลองยุทธศาสตร์ที่ออกแบบแล้วนั้น โดยดำเนินตามขั้นตอนย้อนกลับตั้งแต่หมายเลข 5 จนถึง หมายเลข 1 เพียงแต่ใช้คำอธิบายแต่ละขั้นตอน ดังกล่าว ในรูปแบบของการปฏิบัติงานแทนการวางแผน หรือการออกแบบยุทธศาสตร์

ภาพที่ 3.1 ตัวแบบทางความคิด เรื่อง ยุทธศาสตร์การพัฒนา

(เฉลิม บุรีภักดี, 2553 : 4)

ภาพที่ 3.1 ตัวแบบทางความคิดว่าด้วยยุทธศาสตร์การพัฒนา แสดงให้เห็นว่า การสร้างยุทธศาสตร์การพัฒนาสำหรับปัญหาทุกระดับแต่ละครั้ง จะประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ

- 1) การระบุและวิเคราะห์ปัญหาทุกระดับ
- 2) การกำหนดและวิเคราะห์ปัญหาเป้า
- 3) การกำหนดเป้าหมายของยุทธศาสตร์
- 4) การสร้างหน่วยระบบทำงาน
- 5) การจัดทรัพยากร

การแทนค่าตัวแบบยุทธศาสตร์การพัฒนา

1) การระบุและวิเคราะห์ปัญหาทุกระดับ

จากการสำรวจปัญหาของโรงเรียนขนาดเล็ก ผู้วิจัยได้ค้นคว้าจากเอกสารของสำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ เรื่องแนวทางการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็ก พบว่า ปีการศึกษา 2551 มีโรงเรียนขนาดเล็กจำนวน 13,882 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 43.7 ของจำนวนโรงเรียนทั้งหมด และมีแนวโน้มสูงขึ้นทุกปี และการมีโรงเรียนขนาดเล็กจำนวนมาก ทำให้การจัดการศึกษาไม่สามารถสะท้อนคุณภาพและประสิทธิภาพได้ดีพอ และผลการประเมินของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) พบว่า โรงเรียนจำนวนมาก ซึ่งส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก ยังไม่สามารถปฏิบัติงานด้านการพัฒนาคุณภาพนักเรียนได้อย่างน่าพึงพอใจ (สำนักงานนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2551 : 2-3)

ในปี 2549 กระทรวงศึกษาธิการได้ศึกษาค่าใช้จ่ายพื้นฐานต่อหัวของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า โรงเรียนยิ่งเล็ก ค่าใช้จ่ายต่อหัวยิ่งสูงโดยเมื่อรวมเงินเดือนครู เนื่องจากจำนวนโรงเรียนขนาดเล็กร้อยละ 43.73 ให้บริการนักเรียนได้เพียง 979,456 คน คิดประมาณร้อยละ 10 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด ให้ครูต่อนักเรียนค่อนข้างต่ำ คืออัตราครูต่อนักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก โดยเฉลี่ย 1 ต่อ 12.46 (ค่าเฉลี่ยภาพรวมของทั้งประเทศ 1 ต่อ 20) ทำให้มีค่าใช้จ่ายด้านเงินเดือนครูสูงมาก (สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2551 : 2-3)

ผลจากการประเมินการดำเนินงานโรงเรียนขนาดเล็กที่ได้รับผลการประเมินคุณภาพภายนอกด้านผู้เรียนมีความสามารถในการคิด (มาตรฐานที่ 4) เขตตรวจราชการ 11 และ 14 พบปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานดังนี้

- 1.1 โรงเรียนขาดแคลนด้านงบประมาณ ได้รับงบประมาณไม่เพียงพอต่อการบริหารจัดการ
- 1.2 โรงเรียนขาดแคลนสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ และแหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสม ทำให้ไม่สามารถดำเนินการพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- 1.3 โรงเรียนขนาดเล็กจะอยู่ในชุมชนที่มีความด้อยทางเศรษฐกิจ ผู้ปกครอง บิดามารดา ทิ้งครอบครัวไปทำงานยังถิ่นอื่น นักเรียนอาศัยอยู่กับคนชรา หรืออยู่ร่วมพี่น้องคุณเอง ขนาดผู้ปกครองมีผลต่อจิตใจของผู้เรียน

ตารางที่ 3.1 แสดงผลการวิเคราะห์ปัญหาปัจจัยและปัญหาสืบเนื่องโดยใช้หลักเหตุผล

ปัญหาปัจจัย	ปัญหาสืบเนื่อง
<p>ในการวิเคราะห์ปัญหาปัจจัยเกี่ยวกับการดำเนินงานโรงเรียนขนาดเล็ก ผู้วิจัยใช้หลักการบริหาร 4'M (Man, Money, Material, Management) เพื่อจัดกลุ่มปัญหาปัจจัย</p> <p>1. บุคลากร (Man)</p> <p>1.1 ครูไม่ครบชั้นเรียนและไม่ครบวิชาเอก เนื่องจากโรงเรียนมีนักเรียนน้อย</p> <p>1.2 นักเรียนมาจากครอบครัวที่มีฐานะยากจนและมีพื้นฐานการศึกษาน้อย ส่วนใหญ่หางานทำยังถิ่นอื่น ๆ นักเรียนขาดผู้ปกครอง</p>	<p>ปัญหาปัจจัยส่งผลต่อปัญหาสืบเนื่องที่สำคัญส่งผลโดยตรงต่อนักเรียน เนื่องจากนักเรียนเป็นผลผลิตที่สำคัญของโรงเรียนจากการสำรวจสุขภาพะนักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก จังหวัดเพชรบุรี (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดเพชรบุรี ,</p> <p>→2551)</p> <p>1. คุณภาพของนักเรียนไม่ได้ตามเกณฑ์ ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยแบ่งเป็นคุณภาพการเรียนและคุณภาพชีวิต</p> <p>1.1 คุณภาพการเรียนต่ำคือผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ</p> <p>1.2 นักเรียนขาดการพัฒนาคุณภาพชีวิต ซึ่งแบ่งเป็น 3 ด้าน ดังนี้</p> <p>1) ด้านสุขภาพกาย ดังนี้</p> <p>(1) สุขอนามัยด้านความสะอาดร่างกายและเสื้อผ้า ต้องได้รับการปรับปรุง</p> <p>(2) นักเรียนหญิงเป็นเหา</p> <p>(3) นักเรียนขาดสารอาหาร</p> <p>2) ด้านสุขภาพจิต ดังนี้</p> <p>(1) นักเรียนขาดผู้ปกครองมีผลต่อการเรียนและจิตใจของนักเรียน</p> <p>(2) นักเรียนมีพฤติกรรมเสี่ยงเนื่องจากผู้ปกครองไม่สามารถช่วยเหลือสนับสนุนการเรียนของนักเรียนได้อย่างเหมาะสม เพราะต้องทำงานหารายได้เลี้ยงครอบครัว</p>

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

ปัญหาปัจจัย	ปัญหาสืบเนื่อง
	3) ด้านคุณธรรมจริยธรรม ดังนี้ (1) นักเรียนขาดความรับผิดชอบในหน้าที่ของตนเอง เช่น การไม่ทำการบ้านซึ่งเป็นผลจากการไม่สนใจเรียนและขาดความสนใจจากผู้ปกครอง เป็นต้น
2. งบประมาณ (Money) 2.1 ขาดแคลนด้านงบประมาณ ได้รับงบประมาณไม่เพียงพอต่อการบริหารจัดการ 2.2 การจัดสรรงบประมาณของโรงเรียนยังมีการได้เปรียบเสียเปรียบกันระหว่างโรงเรียน	→ 2. ผลการขาดแคลนด้านงบประมาณ ทำให้สภาพแวดล้อมไม่เอื้อต่อการเรียนรู้ 2.1 ห้องเรียนไม่ได้มาตรฐานไม่เอื้อต่อการเรียนรู้ 2.2 ห้องส้วมไม่ได้มาตรฐาน 2.3 ขาดแคลนน้ำดื่มที่สะอาด
3. วัสดุคืบ สื่อ อุปกรณ์การเรียน (Material) 3.1 โรงเรียนขาดแคลนสื่อ อุปกรณ์	→ 3. ผลการขาดแคลนสื่อ อุปกรณ์การเรียน มีดังนี้ 3.1 นักเรียนมีแนวโน้มเรียนอ่อนด้านความสามารถทางภาษาและคณิตศาสตร์ ซึ่งเป็นทักษะสำคัญในการเรียนวิชาต่าง ๆ 3.2 นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ
4. การบริหารจัดการ (Management) 4.1 ข้อจำกัดในด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา 4.2 การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษายังมีบทบาทน้อยและยังขาดความเข้าใจอย่างชัดเจนเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ 4.3 ขาดความร่วมมือจากทุนในพื้นที่ในการมีส่วนร่วมพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็ก	→ 4. ผลของปัญหาเกี่ยวกับการบริหารจัดการ 4.1 ขาดประสิทธิภาพในการบริหารจัดการโรงเรียน เพราะทรัพยากรมีอยู่อย่างจำกัด

จากตารางที่ 3.1 ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ปัญหาปัจจัยและปัญหาสืบเนื่องโดยใช้หลักเหตุผล ทั้งนี้ได้นำข้อมูลมาจากรื่อง แนวทางการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็ก สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สำนักงานคณะกรรมการ

การศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2551) ข้อมูลจากบทสรุปผู้บริหารของการวิจัยประเมินการดำเนินงานโรงเรียนขนาดเล็กที่ได้รับผลการประเมินคุณภาพภายนอก เขตตรวจราชการที่ 11 และ 14 และรายงานประจำปี 2552 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดเพชรบุรี

2) การกำหนดและวิเคราะห์ปัญหา

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำปัญหาทุกข้อในข้อ 1 มาวิเคราะห์เพื่อกำหนดปัญหาเป้าหมายนี้ ผู้วิจัยได้ใช้หลักการการจัดลำดับความสำคัญของปัญหา (Priority Setting) (นิรัตน์ อิมานี, 2540 : 10-21) การจัดลำดับความสำคัญของปัญหา มีรายละเอียด ดังนี้

การจัดลำดับความสำคัญของปัญหา (Priority setting)

เป็นขั้นตอนในการคัดเลือกปัญหาที่มีความสำคัญและจำเป็นเร่งด่วนเพื่อให้มีความสำคัญต่อปัญหานั้น ๆ ในแง่ของการจัดสรรทรัพยากร การควบคุมกำกับ และการสนับสนุนติดตามการดำเนินงาน ในการจัดลำดับความสำคัญของปัญหาสามารถทำได้เป็น 2 ขั้นตอน คือ

1. การจัดลำดับความสำคัญตามความเร่งด่วนของปัญหา ซึ่งมีขั้นตอนหลัก 4 ขั้นตอนด้วยกัน ซึ่งอาจไม่จำเป็นต้องดำเนินการทั้ง 4 ขั้นตอนก็ได้ ถ้าผู้ที่รับผิดชอบดำเนินการแก้ไขปัญหามีความเห็นตรงกันว่าจะนำปัญหาใดมาวางแผนแก้ไข และให้ความสำคัญต่อการดำเนินการแก้ไขปัญหานั้น ๆ เป็นอันดับแรก

แท้ที่จริงแล้ววัตถุประสงค์หลักของการจัดลำดับความสำคัญของปัญหาก็คือ การให้ได้มาซึ่งข้อตกลงร่วมกัน (Consensus) ที่จะร่วมมือกันแก้ไขปัญหานั้น ๆ ซึ่งจะมีผลโดยตรงต่อการประสานความร่วมมือ การประสานทรัพยากร รวมทั้งการประสานแผน ประสานกิจกรรมการดำเนินงาน ฯลฯ ในกรณีที่ไม่สามารถหาข้อยุติร่วมกันในขั้นต้นได้ ก็ควรใช้ขั้นตอนหลักดังต่อไปนี้เป็นเครื่องมือในการบรรลุข้อตกลงร่วมกัน คือ

1.1 กำหนดเกณฑ์ที่จะใช้ในการจัดลำดับความสำคัญของปัญหาซึ่งส่วนใหญ่จะใช้เกณฑ์ขนาดของปัญหา (Size of the problem) ความรุนแรงหรือความร้ายแรงของปัญหา (Severity) ความเป็นไปได้ในการแก้ไขปัญหา (Feasibility) และความตระหนักในปัญหาของกลุ่มเป้าหมายของชุมชนหรือของพื้นที่ (Community concern) เป็นหลัก ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1.1.1 ขนาดของปัญหา โดยทั่วไปจะพิจารณาจากปรากฏการณ์และข้อเท็จจริงหรือความชุกของปัญหา อย่างไรก็ตามในการพิจารณาขนาดของปัญหา สำหรับพื้นที่เล็ก เช่น องค์กรหรือหน่วยงานเล็ก ๆ การใช้ข้อมูลจากระบบรายงานที่มีอยู่ อาจจะทำให้การเปรียบเทียบขนาดของปัญหาไม่ชัดเจนเท่าที่ควร การพิจารณาควรจะต้องคำนึงถึงระบบรายงานอาจมีหน่วยที่แตกต่างกัน เช่น

อัตราต่อร้อย ต่อพัน หรือต่อแสนประชากร ดังนั้นก่อนที่จะนำข้อมูลมาเปรียบเทียบกัน จะต้องปรับหน่วยอัตราให้เท่ากันก่อน ซึ่งในทางปฏิบัตินิยมใช้เป็นอัตราร้อยละ

1.1.2 ความรุนแรงหรือความร้ายแรงของปัญหา (Severity of the Problem) เป็นการพิจารณาถึงผลกระทบที่เกิดจากปัญหานั้น ๆ ซึ่งจะพิจารณาผลกระทบที่เกิดขึ้นทั้งในด้านร่างกาย จิตใจ สังคม เศรษฐกิจ และวิถีชีวิตของบุคคลและครอบครัวรวมทั้งผลกระทบที่เกิดขึ้นในระดับชุมชนและประเทศโดยรวม ในส่วนของผลกระทบทางกายโดยเฉพาะในเรื่องสุขภาพอนามัยถือเป็นความรุนแรงที่จะต้องพิจารณาเป็นอันดับแรก

1.1.3 ความยากหรือง่ายในการแก้ไขปัญหา (Feasibility) หมายถึงการพิจารณาความเป็นไปได้ในการวางแผนงาน โครงการและการกำหนดแนวทางในการดำเนินการแก้ปัญหาซึ่งจะต้องคำนึงถึงองค์ประกอบที่สำคัญต่อไปนี้คือ

1) ความรู้ความก้าวหน้าด้านวิชาการตลอดจนด้านเทคโนโลยีที่จะนำมาใช้ในการแก้ไขปัญหา ในส่วนของเทคโนโลยีนั้น เทคโนโลยีและองค์ความรู้พื้นฐาน ถือว่ามีความสำคัญเป็นอย่างมาก

2) ศักยภาพของหน่วยงานที่รับผิดชอบปัญหานั้น ๆ มีทรัพยากรในการดำเนินการที่เหมาะสมและเพียงพอ

3) หน่วยงานมีนโยบายที่ชัดเจนเพียงใดและคาดว่าจะได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือไม่

4) การแก้ไขปัญหาที่ขัดกับกฎหมายหรือด้านศีลธรรมหรือไม่

1.1.4 ความตระหนักในปัญหาของชุมชนที่มีต่อปัญหานั้น ๆ (Community Concern) ซึ่งหมายความถึงการที่ประชาชนในชุมชนรับรู้ หรือตระหนักหรือมองเห็นว่าปัญหานั้น ๆ เป็นปัญหาที่มีความสำคัญ และมีความวิตกกังวล หรือต้องการให้ช่วยแก้ไขโดยรีบด่วนหรือไม่ ข้อมูลเหล่านี้อาจได้มาจากการสำรวจ การสัมภาษณ์โดยตรง จากการพูดคุยอย่างไม่เป็นทางการกับผู้นำชุมชน ตัวแทนประชาชน หรือจากการสังเกต ตลอดจนข้อมูลทางอ้อม เช่น ข้อมูลการร้องเรียน ปฏิกริยาของชุมชนที่มีความไม่พึงพอใจกับปัญหานั้น ๆ เป็นต้น ในทางปฏิบัติ การกำหนดเกณฑ์การจัดลำดับความสำคัญของปัญหา อาจไม่จำเป็นต้องกำหนดให้ครบทั้ง 4 เกณฑ์ก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับกรณีข้อมูลตามเกณฑ์นั้น ๆ ซึ่งส่วนใหญ่แล้วเรามักจะมีข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับขนาดของปัญหา ความรุนแรงของปัญหา และความเป็นไปได้ในการแก้ไขปัญหา แต่เรามักจะขาดข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความตระหนักในปัญหาของชุมชน ดังนั้นผู้ที่รับผิดชอบในการจัดลำดับความสำคัญของปัญหา จึงดำเนินการคิดแทนชาวบ้านที่เป็นผู้ที่มีส่วนได้เสียของชุมชนโดยตรง ซึ่งนับว่าเป็นเรื่องที่ไม่ถูกต้องและไม่เหมาะสม

1.2 การกำหนดแนวทางการให้คะแนนตามเกณฑ์ การกำหนดคะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดดังกล่าวมาแล้วนั้น มีแนวทางเพื่อการปฏิบัติอยู่ 2 แนวทาง คือ การกำหนดคะแนนตามระบบอิงกลุ่ม (Norm Reference) และการกำหนดคะแนนตามระบบอิงเกณฑ์ (Criterion reference) ในอดีตที่ผ่านมาการกำหนดคะแนนในการจัดลำดับความสำคัญของปัญหามักใช้ระบบอิงเกณฑ์ กล่าวคือได้มีการกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนที่แน่นอนไว้ล่วงหน้า ซึ่งส่วนใหญ่จะแบ่งคะแนนออกเป็น 4 ช่วง จากน้อยไปมาก ดังตารางที่ 3.2

ตารางที่ 3.2 การกำหนดคะแนนตามขนาดของปัญหา

ขนาดของปัญหา	เกณฑ์การให้คะแนน
น้อยกว่า 25%	1 คะแนน
26 % - 50 %	2 คะแนน
51 % - 75 %	3 คะแนน
มากกว่า 75%	4 คะแนน

ในการกำหนดคะแนนตามเกณฑ์เป็น 4 ระดับดังกล่าว คะแนนที่ได้จะไม่ซ้ำซ้อนกันในบางปัญหา ถ้าเป็นการจัดลำดับความสำคัญของปัญหาในระดับประเทศ ระดับเขต หรือในระดับจังหวัด แต่ถ้าเป็นการจัดลำดับความสำคัญของปัญหาของพื้นที่ขนาดเล็ก เช่น ระดับอำเภอ ระดับตำบล หรือระดับหมู่บ้าน จะเกิดปัญหาคะแนนซ้ำซ้อนกันได้

ดังนั้นในการจัดลำดับความสำคัญของปัญหาในปัจจุบันจึงนิยมใช้การกำหนดคะแนนตามระบบอิงกลุ่มปัญหาแทน กล่าวคือ ในการพิจารณาให้คะแนนจะใช้การเปรียบเทียบขนาดหรือการเปรียบเทียบคุณลักษณะของปัญหาตามเกณฑ์ในการจัดลำดับความสำคัญของปัญหาอื่น ๆ ที่กำหนดไว้ เช่น การเปรียบเทียบความรุนแรงระหว่างปัญหาภายในกลุ่ม กลุ่มปัญหาที่นำมาจัดลำดับความสำคัญของปัญหา ตัวอย่างเช่นกรณีของการเปรียบเทียบขนาดของปัญหา ปัญหาที่มีขนาดใหญ่ที่สุดในกลุ่มปัญหาที่นำมาจัดลำดับความสำคัญด้วยกัน จะได้คะแนนสูงสุดเท่ากับจำนวนปัญหาที่นำมาจัดลำดับความสำคัญ เช่น มีจำนวนปัญหาทั้งหมด 7 ปัญหา คะแนนสูงสุดจะเท่ากับ 7 และปัญหาที่มีขนาดเล็กที่สุดจะได้คะแนนเท่ากับ 1 การให้คะแนนตามระบบนี้เรียกว่า การให้คะแนนอิงกลุ่มแบบลอยตัว (Floating norm or group reference score)

1.3 สมาชิกกลุ่มร่วมกันพิจารณาให้คะแนนแต่ละปัญหาตามเกณฑ์ที่ร่วมกันกำหนดไว้ เนื่องจากข้อมูลตัวเลขขนาดของปัญหาที่มีความชัดเจนในตัวของมันเอง ดังนั้นส่วนใหญ่จึงไม่พบปัญหา

ในการให้คะแนนตามเกณฑ์ขนาดของปัญหา ส่วนเกณฑ์ที่เหลืออีก 3 เกณฑ์ ก่อนข้างจะเป็นเกณฑ์ที่เป็นนามธรรมและเพื่อลดความลำเอียงในการให้คะแนนจึงเสนอแนะให้ประยุกต์ใช้แนวทางการให้คะแนน โดยใช้เทคนิคเดลฟิ (Delphi Technique) แทนการลงมติด้วยการยกมือ

1.4 รวมคะแนนที่ได้ในทุกเกณฑ์ของแต่ละปัญหา ปัญหาที่ได้คะแนนสูงสุดจะเป็นปัญหาที่มีความสำคัญเร่งด่วนสูงสุด ส่วนปัญหาที่เหลือจะมีความสำคัญมากน้อยตามลำดับของคะแนนรวมที่ได้ อย่างไรก็ตามถ้ากลุ่มพิจารณาเห็นว่าเกณฑ์การจัดลำดับความสำคัญของปัญหาแต่ละเกณฑ์มีน้ำหนักไม่เท่ากัน ก็จำเป็นต้องกำหนดน้ำหนักสัดส่วนของแต่ละเกณฑ์และทำการคิดคะแนนตามน้ำหนักของแต่ละเกณฑ์ก่อนทำการรวมคะแนน ในการกำหนดน้ำหนักของแต่ละเกณฑ์ ควรจะพิจารณาน้ำหนักรวมของทุกเกณฑ์ก่อน ซึ่งอาจพิจารณาให้น้ำหนักรวมของทุกเกณฑ์เท่ากับ 10 หน่วย หรือ 100 หน่วยก็ได้ จากนั้นจึงจะกำหนดน้ำหนักของแต่ละเกณฑ์ตามสัดส่วนและคูณคะแนนที่ได้กับน้ำหนักตามสัดส่วนที่กำหนด จึงจะทำการรวมคะแนนที่ได้ในขั้นสุดท้าย ตารางต่อไปนี้เป็นตัวอย่างของการคิดคะแนนการจัดลำดับความสำคัญของปัญหาโดยที่แต่ละเกณฑ์มีน้ำหนักไม่เท่ากัน โดยกำหนดให้น้ำหนักรวมเท่ากับ 10

ตารางที่ 3.3 ตารางสรุปคะแนนการจัดลำดับความสำคัญของปัญหา

ปัญหา	เกณฑ์ที่ใช้ในการพิจารณาจัดลำดับ			คะแนนรวม น้ำหนักรวม (10)
	ขนาดของปัญหา น้ำหนัก = 2	ความรุนแรง น้ำหนัก = 5	ความเป็นไปได้ น้ำหนัก = 3	
ปัญหา ก.	คะแนน $2 \times 2 = 4$	คะแนน $3 \times 5 = 15$	คะแนน $4 \times 3 = 12$	$4+15+12=31$ อันดับที่ 2
ปัญหา ข.	คะแนน $3 \times 2 = 6$	คะแนน $4 \times 4 = 20$	คะแนน $3 \times 3 = 9$	$6+20+9=35$ อันดับที่ 1
ปัญหา ค.	คะแนน $4 \times 2 = 8$	คะแนน $2 \times 5 = 10$	คะแนน $1 \times 3 = 3$	$8+10+3=21$ อันดับที่ 3
ปัญหา ง.	คะแนน $1 \times 2 = 2$	คะแนน $1 \times 5 = 5$	คะแนน $2 \times 3 = 6$	$2+5+6=13$ อันดับที่ 4

นอกจากวิธีการจัดลำดับความสำคัญของปัญหาดังได้กล่าวมาแล้ว ผู้รับผิดชอบจัดลำดับความสำคัญของปัญหาอาจจะใช้ตารางง่าย ๆ ต่อไปนี้ ช่วยในการจัดลำดับความสำคัญของ

ปัญหาของหมู่บ้าน หรือของตำบลโดยที่ตัวแทนชาวบ้าน หรือคณะกรรมการหมู่บ้าน หรือคณะกรรมการวางแผนของคณะกรรมการบริหารส่วนตำบลเป็นผู้จัดลำดับ โดยมีขั้นตอนโดยย่อดังนี้

1.4.1 เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบ อธิบายรายละเอียดของปัญหาที่จะนำมาจัดลำดับความสำคัญในแง่ของขนาดของปัญหาความรุนแรง และความเป็นไปได้ในการแก้ไขปัญหา โดยเฉพาะในส่วนที่เป็นความรับผิดชอบโดยตรงของหน่วยงาน

1.4.2 ให้กลุ่มพิจารณาปัญหาแต่ละปัญหาโดยแต่ละปัญหาให้พิจารณาใน 2 มิติไปพร้อม ๆ กัน คือ

1) ความสำคัญและความจำเป็นเร่งด่วนที่จะต้องวางแผนแก้ไขปัญหาเหล่านั้น โดยพิจารณาจากขนาดและความรุนแรงของปัญหาและความตระหนักในปัญหาของชุมชนเป็นหลัก

2) ความยากง่ายในการแก้ไขปัญหา พิจารณาจากเทคโนโลยีสาธารณสุขที่จะนำมาใช้แก้ไขปัญหาและเน้นที่ความสามารถของชุมชนในการแก้ไขปัญหาด้วยชุมชนเองตลอดจนการนำเทคโนโลยีชาวบ้านมาประยุกต์หรือผสมผสาน

1.4.3 เขียนชื่อปัญหาที่พิจารณาทั้ง 2 มิติแล้วลงในตารางที่กำหนดให้จนครบทุกปัญหา เช่น ปัญหาที่มีความสำคัญปานกลาง และแก้ไขได้ยากจะอยู่ในตารางช่องที่ 5 ตัวเลขประจำในแต่ละช่องของตารางจะเป็นตัวเลขอันดับของความสำคัญของปัญหา ซึ่งในตารางจะมีตัวเลขบอกอันดับความสำคัญของปัญหา 1-9 อันดับ อย่างไรก็ตามในการใช้ตารางสำเร็จรูปจัดลำดับความสำคัญของปัญหาด้วยวิธีนี้ ตารางแต่ละช่องอาจจะมีปัญหาที่จะลงครบในทุกช่อง นอกจากนี้ในขั้นสุดท้ายของการพิจารณาอันดับของปัญหา ปัญหาที่อยู่ในอันดับติดกันอาจได้รับการพิจารณาสลับอันดับกันได้ เช่น ปัญหาในช่องตารางที่ 5 (อันดับที่ 5) อาจพิจารณานำมาวางแผนแก้ไขปัญหาแทนอันดับที่ 4 ได้

ตารางที่ 3.4 ตารางสำเร็จรูปสำหรับการจัดลำดับความสำคัญของปัญหา

		ความสำคัญและความเร่งด่วน		
		มาก	ปานกลาง	น้อย
ความยากง่ายในการแก้ปัญหา	ง่าย	1	3	6
	ปานกลาง	2	4	8
	ยาก	5	7	9

(เคลียว บุรีภักดี, 2553 : 6)

เป็นที่น่าสังเกตว่า ปัญหาที่มีความสำคัญเร่งด่วนสูงสุดไม่ได้หมายความว่าปัญหานั้น ๆ จะแก้ไขได้ง่ายหรือแก้ไขได้ยากเสมอไป ดังนั้นเพื่อพิจารณาความสำคัญของการกำหนดกลยุทธ์หรือกลวิธีหลักในการแก้ไขปัญหา จึงควรนำปัญหาที่ผ่านการจัดลำดับความสำคัญแบบเร่งด่วนมาทำการจัดลำดับความสำคัญของการกำหนดกลยุทธ์อีกครั้งหนึ่ง

2. การพิจารณาความสำคัญของการกำหนดกลยุทธ์ สามารถทำได้ง่ายขึ้นโดยการพิจารณาจัดกลุ่มปัญหาที่ผ่านการจัดลำดับความสำคัญในแง่ของความเร่งด่วนออกเป็น 4 กลุ่ม ดังตารางที่ 3.5 แต่ละปัญหาจะผ่านการพิจารณาพร้อมกันในสองมิติคือความสำคัญของปัญหาซึ่งจะนำผลในขั้นตอน 3.1 มาใช้เป็นแนวทางในการพิจารณาและมิติของความยากง่ายในการดำเนินการแก้ไขปัญหา ปัญหาใดที่มีความสำคัญมากและแก้ไขได้ง่าย จะอยู่ในกลุ่มที่ 1 ของตาราง ปัญหาในกลุ่มนี้ควรจะเป็นปัญหาที่นำมาวางแผนแก้ไขตามปกติ ส่วนปัญหาที่มีความสำคัญน้อยกว่าและแก้ไขได้ง่ายจะจัดไว้ในกลุ่มที่ 2 ซึ่งเหมาะสมที่จะนำมาใช้เป็นโครงการสาธิตเพราะพอจะมั่นใจได้ว่า เมื่อวางแผนดำเนินการแก้ไขแล้วจะประสบผลสำเร็จในระยะสั้น สำหรับปัญหาที่จัดไว้ในกลุ่มที่ 3 จะเป็นปัญหาที่มีความสำคัญมากแต่แก้ไขได้ยากเนื่องจากมีสาเหตุตรงของปัญหา (Direct or Primary Causes) มากกว่าหนึ่งสาเหตุและสาเหตุของปัญหาส่วนใหญ่จะเป็นสาเหตุที่เกี่ยวข้องกับสหปัจจัย (Indirect or Secondary Causes) ปัญหาในกลุ่มนี้ต้องการการวางแผนงานตามขั้นตอนในกระบวนการวางแผนอย่างละเอียด โดยเฉพาะอย่างยิ่งขั้นตอนของการวิเคราะห์สาเหตุและปัจจัยของปัญหา ส่วนปัญหาที่มีความสำคัญน้อยกว่าและ

ในขณะเดียวกันก็เป็นปัญหาที่แก้ไขได้ยากจะจัดไว้ในกลุ่มปัญหากลุ่มที่ 4 ซึ่งควรเป็นปัญหาที่นำมาพิจารณาวางแผนแก้ไขในอันดับท้าย ๆ

ตารางที่ 3.5 การจำแนกปัญหาตามความยากง่ายในการกำหนดกลยุทธ์เพื่อแก้ไขปัญหาและความสำคัญของปัญหาที่จะนำมาวางแผนแก้ไข

<p>กลุ่มที่ 1 เป็นปัญหาที่มีความสำคัญมากและง่ายต่อการวางแผนแก้ไข</p> <div style="border: 1px solid black; padding: 10px; text-align: center;"> <p>เป็นปัญหาที่สามารถแก้ไขได้ด้วยวิธีปกติหรือดำเนินงานตามแผนปกติได้</p> </div>	<p>กลุ่มที่ 2 เป็นปัญหาที่มีความสำคัญน้อยแต่แก้ไขได้ง่าย</p> <div style="border: 1px solid black; padding: 10px; text-align: center;"> <p>เหมาะที่ใช้เป็นโครงการสถิติให้เห็นความสำเร็จระยะสั้น</p> </div>
<p>กลุ่มที่ 3 มีความสำคัญมากแต่มีความสลับซับซ้อนในการแก้ไขสาเหตุและปัจจัย</p> <div style="border: 1px solid black; padding: 10px; text-align: center;"> <p>เป็นปัญหาที่ทำนายต้องอาศัยนวัตกรรมการดำเนินงานใหม่ ๆ การวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาเป็นหัวใจของการจัดทำโครงการควบคุมกำกับและการประเมินผลมีความสำคัญมาก</p> </div>	<p>กลุ่มที่ 4 มีความสำคัญน้อยและแก้ไขได้ยาก</p> <div style="border: 1px solid black; padding: 10px; text-align: center;"> <p>จัดเป็นปัญหาที่ควรได้รับการพิจารณาเป็นอันดับสุดท้าย</p> </div>

สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการกำหนดและวิเคราะห์ปัญหาเป้า โดยใช้หลักการจัดลำดับสำคัญของปัญหา และเนื่องจากผู้วิจัยมิใช่บุคลากรทางการศึกษา แต่เป็นบุคลากรทางการบริหารการปกครอง ผู้วิจัยจึงกำหนดเกณฑ์ในการจัดลำดับความสำคัญของปัญหาเพิ่ม 1 ข้อ คือ ศักยภาพของผู้วิจัยที่จะแก้ไขปัญหา และตัดข้อความตระหนักของปัญหาออกเนื่องจากผู้วิจัยไม่ได้นำปัญหาเสนอต่อกลุ่มเป้าหมาย ดังแสดงในตารางที่ 3.6

ตารางที่ 3.6 สรุปคะแนนการจัดลำดับความสำคัญของปัญหา

ปัญหา	เกณฑ์ที่ใช้ในการพิจารณาจัดอันดับ				คะแนนรวม
	ขนาดของปัญหา	ความรุนแรง	ความเป็นไปได้	ศักยภาพผู้วิจัย	
1. ปัญหาปัจจัย					
1.1 ครูไม่ครบชั้นเรียนและไม่ครบวิชาเอก เนื่องจากโรงเรียนมีนักเรียนน้อย	4	4	1	1	10
1.2 นักเรียนมาจากครอบครัวฐานะที่ยากจนและมีพื้นฐานการศึกษาที่น้อย ส่วนใหญ่หางานทำยังถิ่นอื่น ๆ ทำให้นักเรียนขาดผู้ปกครอง	2	2	1	1	6
1.3 ขาดแคลนด้านงบประมาณ ได้รับงบประมาณไม่เพียงพอต่อการบริหาร	4	4	1	1	10
1.4 การจัดสรรงบประมาณของโรงเรียนยังมีการได้เปรียบเสียเปรียบระหว่างโรงเรียน	3	3	1	1	8
1.5 โรงเรียนขาดแคลนสื่อ อุปกรณ์ และแหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสม	4	4	1	1	10
1.6 ข้อจำกัดในด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา	4	4	2	2	12
1.7 การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษายังมีบทบาทน้อย และยังขาดความเข้าใจอย่างชัดเจนเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ	4	4	3	3	14
1.8 ขาดความร่วมมือจากทุนในพื้นที่ในการมีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็ก	4	4	4	4	16

ตารางที่ 3.6 (ต่อ)

ปัญหา	เกณฑ์ที่ใช้ในการพิจารณาจัดอันดับ				คะแนนรวม
	ขนาดของปัญหา	ความรุนแรง	ความเป็นไปได้	ศักยภาพผู้วิจัย	
2. ปัญหาสืบเนื่อง					
2.1 คุณภาพของนักเรียนไม่ได้ตามเกณฑ์					
1) คุณภาพการเรียนต่ำ คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์	4	4	2	2	12
2) นักเรียนขาดการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต	4	4	4	4	16
2.2 สภาพแวดล้อมไม่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน เช่น ห้องเรียนไม่ได้มาตรฐาน ห้องส้วมไม่ได้มาตรฐาน นักเรียนขาดแคลนน้ำสะอาด	4	4	3	3	14
2.3 นักเรียนมีแนวโน้มเรียนอ่อนด้านความสามารถทางภาษาและคณิตศาสตร์ ซึ่งเป็นทักษะสำคัญในการเรียนวิชาต่างๆ	4	4	2	1	11
2.4 ขาดประสิทธิภาพในการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็ก	4	4	4	4	16

จากตารางที่ 3.6 ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดลำดับความสำคัญของปัญหาโดยใช้การกำหนดคะแนนตามระบบอิงเกณฑ์ ร่วมกับการพิจารณาศักยภาพของผู้วิจัยในการที่จะแก้ไขปัญหาพบว่า ปัญหาที่มีความเร่งด่วนหรือเป็นปัญหาเป้าที่ควรได้รับการแก้ไขในการวิจัย มีดังนี้

1. นักเรียนขาดการส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพชีวิต
2. ขาดประสิทธิภาพในการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็ก
3. ขาดความร่วมมือจากทุนในพื้นที่ในการมีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็ก

3. การกำหนดเป้าหมายยุทธศาสตร์

ผู้วิจัยได้กำหนดเป้าหมายยุทธศาสตร์ในการวิจัยครั้งนี้ โดยคิดอนุมานจากผลการวิเคราะห์ปัญหาเป้า (เฉลียว บุรีภักดี, 2553 : 6) และเป้าหมายของยุทธศาสตร์ตรงต่อกลุ่มปัญหาเป้า ในการวิจัย ดังแสดงในตารางที่ 3.7

ตารางที่ 3.7 การกำหนดเป้าหมายยุทธศาสตร์โดยคิดอนุมานจากผลการวิเคราะห์ปัญหาเป้า

ผลการวิเคราะห์ปัญหาเป้า	การกำหนดเป้าหมายยุทธศาสตร์
1.นักเรียนขาดการส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพชีวิต	1.ส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น
2.ขาดประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ โรงเรียนขนาดเล็ก	2.เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ โรงเรียนขนาดเล็ก
3.ขาดความร่วมมือจากทุนในพื้นที่ในการมีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็ก	3.สร้างความร่วมมือจากทุนในพื้นที่ให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็ก

จากตารางที่ 3.7 ผู้วิจัยได้ใช้หลักคิดอนุมานจากผลการวิเคราะห์ปัญหาในการกำหนดเป้าหมายยุทธศาสตร์ ซึ่งเป้าหมายยุทธศาสตร์ต้องมีความตรงต่อปัญหาเป้า เมื่อพิจารณาปัญหาเป้าแล้ว สามารถจัดกลุ่มเป้าหมายของยุทธศาสตร์ได้ 3 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มที่เกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของนักเรียน 2) กลุ่มที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการ 3) กลุ่มที่เกี่ยวกับการระดมทุนในพื้นที่ ดังนั้นการกำหนดเป้าหมายของยุทธศาสตร์ในการวิจัย จึงมีดังนี้

1. การส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น
2. การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการในโรงเรียนขนาดเล็ก
3. การสร้างความร่วมมือจากทุนในพื้นที่ให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็ก

เป้าหมายยุทธศาสตร์ในการวิจัยครั้งนี้ เมื่อพิจารณาแล้วจะพบว่า นักเรียนจะได้รับการส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพชีวิต เป็นผลมาจากเป้าหมายยุทธศาสตร์ข้อ 2. และ 3. ได้รับการแก้ไขปรับปรุงให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยจึงกำหนดสร้างยุทธศาสตร์การพัฒนา คือ ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการเครือข่ายทุนในพื้นที่ ซึ่งจะมีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียนในลำดับต่อไป

4. การสร้างหน่วยระบบทำงานของยุทธศาสตร์

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการสร้างยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทุนในพื้นที่เพื่อแก้ไขปัญหาเป้าของการวิจัยครั้งนี้ ในการสร้างหน่วยระบบทำงานของยุทธศาสตร์ ผู้วิจัยมีหลักการดังนี้

4.1 ใช้ทฤษฎีระบบของ ศ.ดร.เจลิยว บุรีภักดี มาใช้ในการกำหนดองค์ประกอบของหน่วยระบบทำงาน แต่ละหน่วยระบบทำงานของยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทุนในพื้นที่

4.2 ใช้แนวคิดเกี่ยวกับเครือข่ายและการบริหารจัดการเครือข่ายมาใช้ในการสร้างหน่วยระบบทำงานของยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทุนในพื้นที่

4.3 ใช้แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมมาใช้ในการสร้างหน่วยระบบทำงานของยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทุนในพื้นที่

4.4 ใช้ข้อมูลจากสภาพจริงของปัญหาเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตนักเรียนมาใช้ในการสร้างหน่วยระบบทำงานของยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทุนในพื้นที่

4.5 ใช้ข้อมูลการกำหนดเป้าหมายยุทธศาสตร์ในการวิจัยครั้งนี้เป็นตัวกำหนดผลผลิตสุดท้ายของยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทุนในพื้นที่

จากหลักวิชาแนวคิดทฤษฎีและข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยดำเนินการสร้างหน่วยระบบทำงานยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทุนในพื้นที่เป็น 4 หน่วยระบบทำงาน ดังนี้

หน่วยระบบทำงานที่ 1 การสำรวจและสร้างเครือข่ายทุนในพื้นที่

หน่วยระบบทำงานที่ 2 การจัดการเครือข่ายทุนในพื้นที่

หน่วยระบบทำงานที่ 3 กิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิตนักเรียนโดยใช้ทุนในพื้นที่

หน่วยระบบทำงานที่ 4 การประเมินผลการบริหารจัดการเครือข่ายทุนในพื้นที่

การสร้างหน่วยระบบทำงานที่ 1 การสำรวจและสร้างเครือข่ายทุนในพื้นที่

ผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดเกี่ยวกับเครือข่ายและการบริหารจัดการเครือข่าย ได้แก่ ทฤษฎีการแลกเปลี่ยน (Exchange Theory) อธิบายถึงการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ระหว่างกัน ดังนั้น เหตุผลหลักที่จะทำให้เครือข่ายเกิดขึ้นได้โดยสมัครใจ ก็คือ แต่ละฝ่ายมองเห็นประโยชน์ที่ตนจะได้รับจากการเข้าร่วมเครือข่าย ซึ่งจะนำไปสู่ความเต็มใจที่จะประสานกันหรือเข้าร่วมเป็นเครือข่าย และแนวคิดการรวมพลัง (Synergy) หมายความว่า การรวมพลังกันทำงานนำไปสู่ผลลัพธ์ที่มีคุณค่าหรือเข้มแข็งมากกว่าการที่แต่ละองค์กรจะทำงานโดยโดดเดี่ยว (อ้างอิงจาก เว็บไซต์ <http://www.yasothon.org/y poc/fileLoad/y01.doc> สืบค้นเมื่อวันที่ 10 สิงหาคม 2551) ประโยชน์ของการสร้างเครือข่าย ได้แก่ เป็นเวทีสำหรับแลกเปลี่ยนความคิดและประสบการณ์ ให้ความช่วยเหลือ ช่วยแก้ปัญหาช่วยสนับสนุน และเกื้อกูลซึ่งกันและกัน สร้างการทำงานเป็นทีม สามารถระดมความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ได้อย่าง

หลากหลายก่อให้เกิด ปัญหา ทำให้งานมีประสิทธิภาพและประสพผลสำเร็จที่ดี เป็นฐานที่สำคัญ ในการปฏิรูปการศึกษาและพัฒนาประเทศและประชาชนได้มีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมที่สนใจ และสามารถทำการเผยแพร่ และประชาสัมพันธ์งานได้อย่างทั่วถึง (ชาติชาย ณ เชียงใหม่, มปป.)

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยจึงได้สร้างหน่วยระบบทำงานที่ 1 การสำรวจและสร้างเครือข่ายทุนในพื้นที่ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เครือข่ายทุนในพื้นที่ได้ประสานความร่วมมือรวมพลังกันทำงานเข้าร่วมเป็นเครือข่ายทำงานนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตนักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก

หน่วยระบบทำงานที่ 1 การสร้างเครือข่ายทุนในพื้นที่

ปัจจัยนำเข้า (Input)	กระบวนการ (Process)	ผลผลิต (Output)
I_1 = ทุนในพื้นที่	P_1 = กระบวนการ	O_1 = ผลการประเมินความ
$I_{1.1}$ = องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)	ประเมินความ	เข้มแข็งของเครือข่าย
$I_{1.2}$ = วัด	เข้มแข็งของ	ทุนในพื้นที่
$I_{1.3}$ = โรงเรียนเครือข่าย	เครือข่ายทุนใน	
$I_{1.4}$ = ผู้ปกครอง	พื้นที่	
$I_{1.5}$ = ผู้นำชุมชน/หมู่บ้าน	P_2 = การประชุมทุนใน	O_2 = เครือข่ายทุนในพื้นที่
$I_{1.6}$ = สกูลช่างเมืองเพชร/ภูมิปัญญาท้องถิ่น	พื้นที่เพื่อสร้าง	
$I_{1.7}$ = มหาวิทยาลัยในพื้นที่	เครือข่ายทุนใน	
$I_{1.8}$ = คณะกรรมการสถานศึกษา	พื้นที่	
I_2 = ผู้วิจัย		
I_3 = ผู้อำนวยการโรงเรียนขนาดเล็ก		
I_4 = ครู โรงเรียนขนาดเล็ก		
I_5 = เอกสารประกอบการประชุม		
I_6 = สถานที่จัดประชุม		
I_7 = งบประมาณการจัดประชุม		

คำอธิบายหน่วยระบบทำงานที่ 1 การสร้างเครือข่ายทุนในพื้นที่ สำหรับหน่วยระบบทำงานที่ 1 นี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการคัดเลือกทรัพยากรในบริบทที่เป็นปัจจัยนำเข้าที่สำคัญ คือ ทุนในพื้นที่ ประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนตำบล วัด โรงเรียนเครือข่าย ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชนหรือผู้นำหมู่บ้าน สกูลช่างเมือง ภูมิปัญญาท้องถิ่น และมหาวิทยาลัยในพื้นที่ ซึ่งคุณสมบัติที่สำคัญของปัจจัยนำเข้าในข้อแรก มีความพร้อมและสมัครใจเข้าร่วมในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียน และผู้อำนวยการโรงเรียนขนาดเล็กเป็นปัจจัยนำเข้าที่จะต้องมียุทธศาสตร์ของภาวะผู้นำและผู้นำการเปลี่ยนแปลงสูงทางด้านปัจจัยนำเข้าคือ ครูโรงเรียนขนาดเล็ก และพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็กนักเรียน ในการสร้างเครือข่ายทุนในพื้นที่ ผู้วิจัยได้ใช้การประชุมทุนในพื้นที่ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหรือมีส่วนเกี่ยวข้องกับโรงเรียนขนาดเล็ก เพื่อปรึกษาหารือและประสานความร่วมมือกันในการเป็นเครือข่ายทุนในพื้นที่เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก ก่อนการประชุมผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลความเข้มแข็งของเครือข่ายทุนในพื้นที่ เพื่อเก็บเป็นฐานข้อมูลก่อนการดำเนินการเพื่อเปรียบเทียบกับข้อมูลหลังดำเนินการ

การสร้างหน่วยระบบทำงานที่ 2 การจัดการเครือข่ายทุนในพื้นที่ สำหรับหน่วยระบบทำงานที่ 2 นี้ ผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเครือข่ายการบริหารงาน (Network Management) กล่าวคือ (1) เป็นการรวมตัวของบุคคล องค์กร หน่วยงาน เพื่อร่วมคิดร่วมกระทำกิจกรรมอย่างเป็นระบบโดยมีวัตถุประสงค์เดียวกัน เพื่อให้บังเกิดผลในทางที่ดี (2) การเป็นแนวร่วมเพื่อดำเนินการไปสู่จุดหมายเดียวกัน (3) การที่ปัจเจกบุคคล องค์กรหน่วยงานหรือสถาบันตกลงที่จะร่วมมือประสานและเชื่อมโยงกันโดยมีข้อตกลงและมีวัตถุประสงค์เดียวกัน (4) การทำงานเป็นระบบของหน่วยงานหรือบุคคลต่าง ๆ และมีความสัมพันธ์แบบสองทาง โดยมีเป้าหมายเดียวกันและมีการประสานงาน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2544) และผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม กล่าวคือ การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนได้แก่ (1) ร่วมทำการศึกษาค้นหาสาเหตุของปัญหาและความต้องการของชุมชน (2) ร่วมคิดหารูปแบบและวิธีการพัฒนาเพื่อแก้ไขและลดปัญหาของชุมชนหรือเพื่อสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ ที่เป็นประโยชน์หรือสนองความต้องการของชุมชน (3) ร่วมวางนโยบาย แผนงาน โครงการหรือกิจกรรม เพื่อจัดและแก้ไขปัญหาสนองความต้องการของชุมชน (4) ร่วมตัดสินใจในการนำทรัพยากรที่มีจำกัดมาใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมมากที่สุด (5) ร่วมจัดหรือปรับปรุงระบบการบริหารงานพัฒนาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล (6) ร่วมลงทุนในกิจกรรมโครงการของชุมชนตามขีดความสามารถของตนเองและหน่วยงาน (7) ร่วมปฏิบัติตามนโยบาย แผนงาน โครงการ และกิจกรรมให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ (8) ร่วมควบคุมประเมินผลและร่วมบำรุงรักษาโครงการ (ไพรัตน์ เตชะรินทร์ อ้างถึงใน ธวัช สิทธิกิจโยธิน, 2543 : 12-28)

หน่วยระบบทำงานที่ 2 การจัดการเครือข่ายทุนในพื้นที่

ปัจจัยนำเข้า (Input)	กระบวนการ (Process)	ผลผลิต (Output)
I_1 = เครือข่ายทุนในพื้นที่	P_2 = การประชุมวางแผน	O_1 = แผนพัฒนาคุณภาพชีวิต
I_2 = ผู้อำนวยการโรงเรียน ขนาดเล็ก	พัฒนาคุณภาพชีวิต นักเรียน	นักเรียน
I_3 = ครู โรงเรียนขนาดเล็ก		O_2 = ข้อตกลงความร่วมมือ ในการพัฒนาโรงเรียน ขนาดเล็ก
I_4 = ผู้วิจัย		
I_5 = เอกสารประกอบการ ประชุม		
I_6 = สถานที่จัดประชุม		
I_7 = งบประมาณการจัด ประชุม		

คำอธิบายหน่วยระบบทำงานที่ 2 การจัดการเครือข่ายทุนในพื้นที่ ผู้วิจัยประชุม เครือข่ายทุนในพื้นที่พร้อมด้วยผู้อำนวยการโรงเรียนขนาดเล็ก ครูโรงเรียนขนาดเล็ก ร่วมกันประชุม วางแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตนักเรียน โดยผู้วิจัยจะนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาของโรงเรียนขนาดเล็ก และปัญหาเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของนักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก เพื่อให้เครือข่ายทุนในพื้นที่ที่มีความ เข้าใจในปัญหาที่สำคัญของโรงเรียนขนาดเล็ก และร่วมกันวิเคราะห์ปัญหา วางแผนพัฒนาโรงเรียน ขนาดเล็ก เมื่อได้แผนพัฒนาคุณภาพชีวิตนักเรียนแล้ว ผู้วิจัยดำเนินการทำข้อตกลงความร่วมมือในการ พัฒนาโรงเรียนขนาดเล็ก

หน่วยระบบทำงานที่ 3 กิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิตนักเรียน โดยใช้เครือข่ายทุนใน พื้นที่ ในหน่วยระบบทำงานนี้ผู้วิจัยได้ใช้ข้อมูลจากศักยภาพของเครือข่ายทุน ๆ ในพื้นที่และแนวคิด เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในขอบเขตของการร่วมตัดสินใจในการนำทรัพยากรที่มีจำกัดมาใช้ให้เป็น ประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียนร่วมลงทุนในกิจกรรมตามขีดความสามารถของตนเอง และหน่วยงาน และร่วมปฏิบัติตามนโยบาย แผนงาน โครงการ และกิจกรรมให้บรรลุเป้าหมายที่วาง ไว้ คือ การพัฒนาคุณภาพชีวิตนักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก

หน่วยระบบทำงานที่ 3 กิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิตนักเรียนโดยใช้ทุนในพื้นที่

ปัจจัยนำเข้า (Input)	กระบวนการ (Process)	ผลผลิต (Output)
I_1 = นักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก	P_1 = กระบวนการประเมินคุณภาพชีวิตนักเรียนก่อนดำเนินกิจกรรม	O_1 = ผลการประเมินคุณภาพชีวิตนักเรียนก่อนดำเนินกิจกรรมพัฒนา
I_2 = เครื่องมือช่วยสอนในพื้นที่	พัฒนาคุณภาพชีวิตนักเรียน	คุณภาพชีวิตนักเรียน
I_3 = ผู้อำนวยการโรงเรียนขนาดเล็ก	P_2 = การดำเนินกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิตนักเรียนโดยเครื่องช่วยสอนในพื้นที่	O_2 = ผลผลิตของกิจกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตนักเรียน
I_4 = ครูโรงเรียนขนาดเล็ก		
I_5 = ผู้วิจัย		
I_6 = แผนพัฒนาคุณภาพชีวิตนักเรียน		
I_7 = วัสดุและอุปกรณ์ในการดำเนินกิจกรรม		
I_8 = งบประมาณ		
I_9 = แบบประเมินคุณภาพชีวิตนักเรียน		

คำอธิบายหน่วยระบบทำงานที่ 3 กิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิตนักเรียนโดยเครื่องช่วยสอนในพื้นที่ ปัจจัยนำเข้าที่สำคัญ คือ นักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก แผนพัฒนาคุณภาพชีวิตนักเรียนของภาคีเครื่องช่วยสอนจากหน่วยระบบทำงานที่ 2 เครื่องมือช่วยสอนในพื้นที่ ซึ่งได้แก่ อบต. พระ เจ้าหน้าทีสาธารณสุข/อสม. บุคลากรทางการศึกษา มหาวิทยาลัยในพื้นที่ เครื่องช่วยสอน เครื่องช่วยครู ครูช่างสกุลเมืองเพชร ซึ่งจะต้องดำเนินกิจกรรมตามแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตนักเรียน ก่อนดำเนินกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียน ผู้วิจัยได้ทำการประเมินคุณภาพชีวิตนักเรียนก่อนดำเนินกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิตนักเรียน เพื่อใช้เป็นข้อมูลก่อนดำเนินการและนำไปเปรียบเทียบกับข้อมูลหลังดำเนินการ

หน่วยระบบทำงานที่ 4 การประเมินผลการบริหารจัดการเครื่องช่วยสอนในพื้นที่ในหน่วยระบบทำงานที่ 4 นี้ ผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในขอบเขตการร่วมควบคุมประเมินผล และร่วมบำรุงรักษาโครงการ ในหน่วยระบบทำงานที่ 4 เป็นหน่วยระบบทำงานสุดท้ายของยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทุนในพื้นที่ซึ่งผลผลิต (Output) สุดท้ายมีเป้าหมายตรงไปยังเป้าหมายของยุทธศาสตร์

หน่วยระบบทำงานที่ 4 การประเมินผลการบริหารจัดการเครือข่ายทุนในพื้นที่

ปัจจัยนำเข้า (Input)	กระบวนการ (Process)	ผลผลิต (Output)
I_1 = นักเรียนในโรงเรียน ขนาดเล็ก	P_1 = กระบวนการ ประเมินผลคุณภาพชีวิต ของนักเรียนหลังดำเนิน กิจกรรม	O_2 = ผลการประเมินคุณภาพ ชีวิตของนักเรียน
I_2 = เครือข่ายทุนในพื้นที่		
I_3 = ผู้อำนวยการโรงเรียน ขนาดเล็ก	P_2 = กระบวนการประเมินผล ความเข้มแข็งของ เครือข่ายทุนในพื้นที่	O_1 = ผลการประเมินความ เข้มแข็งของเครือข่าย ทุนในพื้นที่
I_4 = ครู โรงเรียนขนาดเล็ก		
I_5 = ผู้วิจัย		
I_6 = แผนพัฒนาคุณภาพชีวิต นักเรียน		
I_7 = ผลผลิตของกิจกรรมการ พัฒนาคุณภาพชีวิต นักเรียน		
I_8 = แบบประเมินคุณภาพ ชีวิตของนักเรียน		
I_9 = แบบประเมินความ เข้มแข็งของเครือข่าย ทุนในพื้นที่		

คำอธิบายหน่วยระบบทำงานที่ 4 การประเมินผลการบริหารจัดการทุนในพื้นที่ใน
ชั้นตอนนี้ มีวัตถุประสงค์ประเมินผลจากการดำเนินการยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทุนในพื้นที่
ผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลตัวแปรตามหรือตัวแปรพัฒนาการ จำนวน 2 ตัวแปร คือ คุณภาพชีวิตของนักเรียน
ในโรงเรียนขนาดเล็ก และความเข้มแข็งของเครือข่ายทุนในพื้นที่หลังการดำเนินการ และประเมินผล
ผลิตรายกิจกรรมที่เกิดขึ้นจากการดำเนินกิจกรรมตามแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตนักเรียน ทั้งนี้เพื่อ
วิเคราะห์ทั้งจุดอ่อนจุดแข็งของยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทุนในพื้นที่ และเป็นข้อมูลที่น่าไปใช้ใน
การปรับปรุงยุทธศาสตร์ให้มีความสมบูรณ์ต่อไป

5) การจัดหาทรัพยากร

ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยได้ใช้หลักการจัดหาทรัพยากรที่มีอยู่ในบริบทเขตพื้นที่ สำหรับใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก สิ่งสำคัญในการจัดหาทรัพยากรในบริบทผู้วิจัยใช้หลักการค้นหาศักยภาพของชุมชน (สำนักงานกองทุนเพื่อสังคม, มพป. : 15) ประกอบด้วย คน (ผู้รู้) ความรู้ ทรัพยากร ผลผลิต องค์กรชุมชน เป็นต้น ดังนั้นในการจัดหาทรัพยากรในบริบทเพื่อเป็นปัจจัยนำเข้า (Input) ของหน่วยระบบทำงานของยุทธศาสตร์นั้น นอกจากการจัดหาทรัพยากรในบริบทจากศักยภาพของชุมชนแล้ว ผู้วิจัยได้ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมาใช้ในการจัดหาทรัพยากรให้เกิดความพอประมาณ และความพอเพียงสำหรับการบริหารจัดการมาใช้ในการจัดการพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก สำหรับการจัดหาทรัพยากรในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยแสดงในตารางที่ 3.8 ดังนี้

ตารางที่ 3.8 ทรัพยากรในบริบทเพื่อการวิจัยครั้งนี้

ทรัพยากรในบริบท	คุณสมบัติ
1. คน (ผู้รู้) และความรู้	
1.1 นักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก	1.1 เป็นนักเรียนที่อยู่ในโรงเรียนขนาดเล็กที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้
1.2 ผู้ปกครองของนักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก	1.2 เป็นผู้ปกครองของนักเรียนและเต็มใจเข้าร่วมโครงการนี้
1.3 อาสาสมัครสาธารณสุขในหมู่บ้าน	1.3 เป็นอาสาสมัครสาธารณสุขที่ผ่านการอบรมของกระทรวงสาธารณสุข สามารถอ่านออกเขียนได้
1.4 ครูในโรงเรียนขนาดเล็ก	1.4 เป็นครูที่สอนนักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็กที่เป็นกลุ่มตัวอย่างและยินดีเข้าร่วมโครงการ
1.5 ผู้บริหารในโรงเรียนขนาดเล็ก	1.5 เป็นผู้บริหารในโรงเรียนขนาดเล็กที่เป็นกลุ่มตัวอย่างและยินดีเข้าร่วมโครงการอำนวยความสะดวกในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้
1.6 พระภิกษุสงฆ์	
1.7 ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล	
1.8 สกูลช่างเมืองเพชร	

ตารางที่ 3.8 (ต่อ)

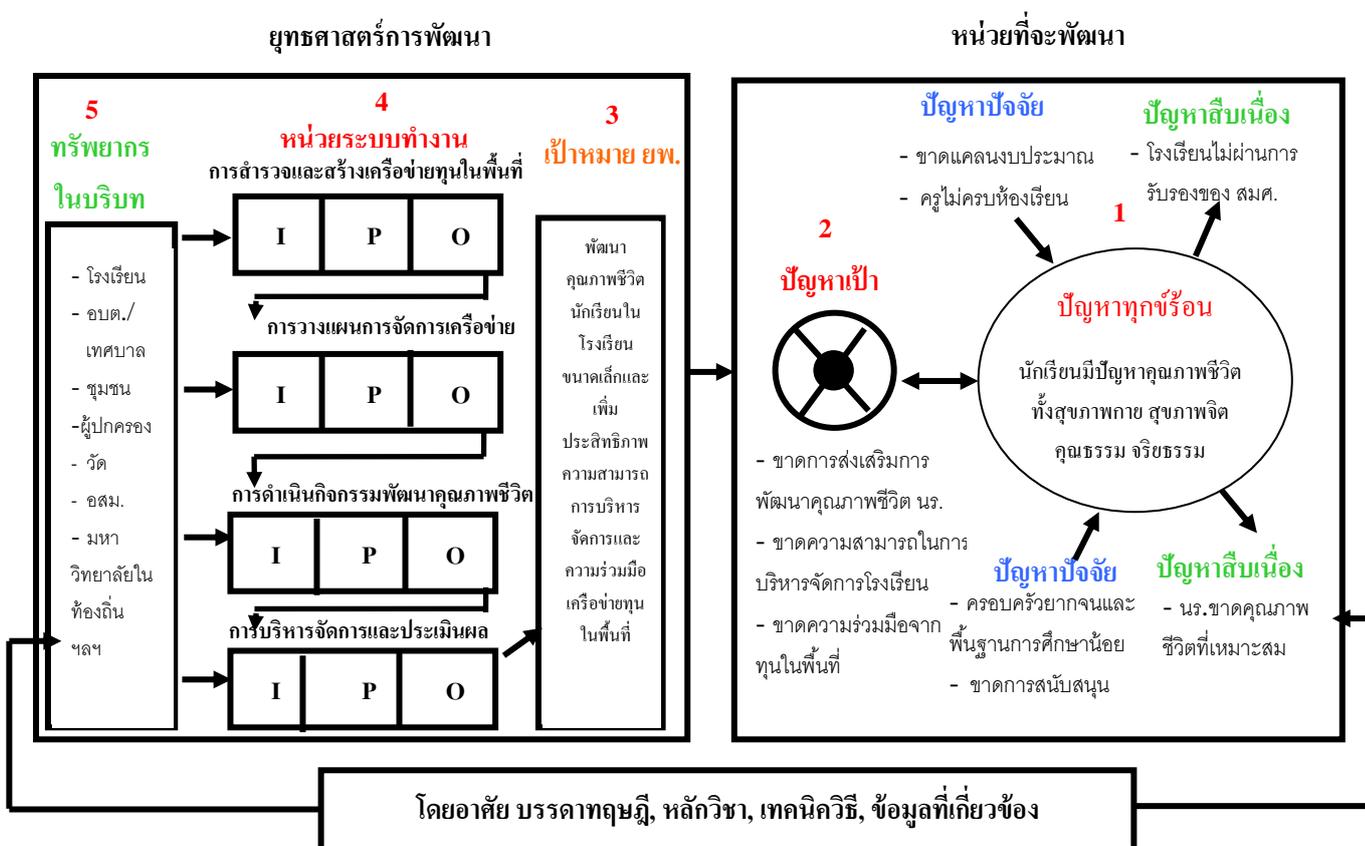
ทรัพยากรในบริบท	คุณสมบัติ
	1.6 เป็นผู้รู้ด้านคุณธรรมจริยธรรม 1.7 เป็นผู้ให้การสนับสนุนการพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็ก โดยใช้ทรัพยากรจากองค์การบริหารส่วนจังหวัด 1.8 มีความรู้ด้านศิลปวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของเมืองเพชร
2. ทรัพยากรและผลผลิต 2.1 รถยนต์ 2.2 อุปกรณ์การตรวจสุขภาพนักเรียนและยารักษาโรคต่าง ๆ 2.3 เงิน (งบประมาณ) 2.4 เอกสารต่าง ๆ ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	2.1 รถยนต์ขององค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อใช้ในการอำนวยความสะดวกในการดำเนินกิจกรรม 2.2 ใช้สำหรับการดูแลสุขภาพกายของนักเรียนโรงเรียนขนาดเล็ก 2.3 เงินงบประมาณขององค์การเครือข่ายในพื้นที่เพื่อใช้ในการทำกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิตนักเรียน 2.4 เอกสารที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วยบันทึกผู้วิจัย แบบประเมินคุณภาพชีวิตของนักเรียน แบบสอบถามความเข้มแข็งของเครือข่าย และเอกสารที่ใช้ประกอบการประชุมเครือข่าย
3. องค์กรชุมชน 3.1 องค์การบริหารส่วนตำบล 3.2 คณะกรรมการสถานศึกษา 3.3 วัด 3.4 บ้าน 3.5 มหาวิทยาลัยในท้องถิ่น 3.6 โรงเรียนขนาดเล็ก	3.1 เป็นองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีโรงเรียนขนาดเล็กที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่รับผิดชอบยินดีเข้าร่วมโครงการ 3.2 เป็นคณะกรรมการสถานศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กที่เป็นกลุ่มตัวอย่างและยินดีเข้าร่วมโครงการ 3.3 เป็นวัดที่อยู่ในเขตพื้นที่โรงเรียนขนาดเล็กที่เป็นกลุ่มตัวอย่างและยินดีเข้าร่วมโครงการ 3.4 เป็นบ้านที่อยู่ในเขตพื้นที่ความรับผิดชอบของโรงเรียนขนาดเล็กที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ 3.8 (ต่อ)

ทรัพยากรในบริบท	คุณสมบัติ
	3.5 เป็นมหาวิทยาลัยในท้องถิ่นที่มีศักยภาพสามารถส่งเสริมด้านความรู้ให้กับบุคลากรในโรงเรียนขนาดเล็กได้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี 3.6 ใช้เป็นสถานที่ทำกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตนักเรียน

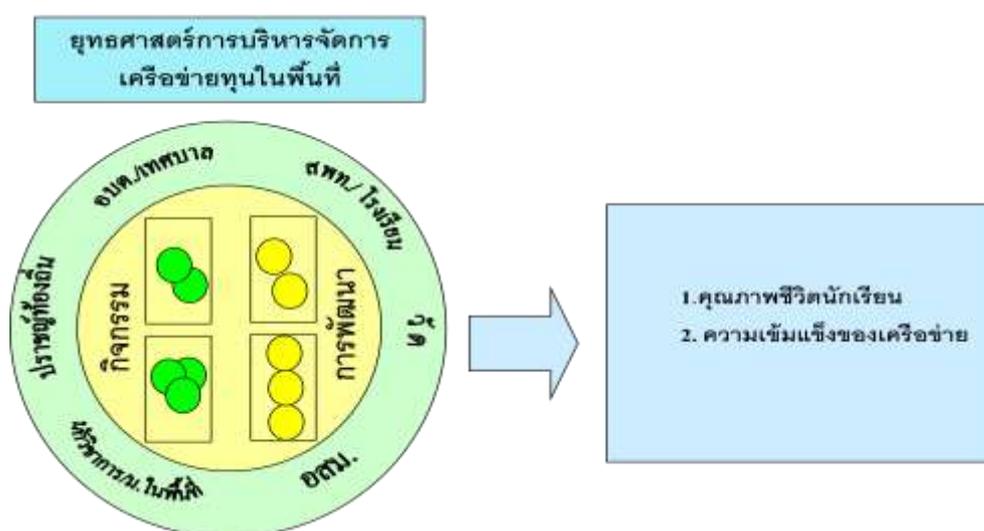
จากการวิเคราะห์ที่ได้นำเสนอข้างต้น ผู้วิจัยได้นำข้อมูลไปสร้างตัวแบบทางความคิดเพื่อออกแบบยุทธศาสตร์ ตามขั้นตอนตั้งแต่หมายเลข 1 – 5 ดังนำเสนอในภาพที่ 3.2

ภาพที่ 3.2 ตัวแบบทางความคิดยุทธศาสตร์การบริหารจัดการเครือข่ายทุนในพื้นที่เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก

จากภาพที่ 3.2 ผู้วิจัยได้นำข้อมูลปฐมภูมิที่ได้จากการสำรวจทุนในพื้นที่ และข้อมูลจากเอกสารต่าง ๆ มาวิเคราะห์เพื่อค้นหาทุนในพื้นที่ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตนักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก จากนั้นจัดให้มีการประชุมระดมสมองร่วมกับผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็กที่อาสาสมัครเข้าร่วมโครงการจำนวน 25 คน ดำเนินการประชุมทั้งหมด 5 เวที เพื่อคัดสรรทุนในพื้นที่มาสร้างเป็นเครือข่ายพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก และเมื่อได้ข้อมูลรายชื่อเครือข่ายทุนในพื้นที่ ผู้วิจัยได้จัดเวทีประชุมเครือข่ายทุนในพื้นที่ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ นายกองค้ำการบริหารส่วนตำบลที่มีโรงเรียนขนาดเล็กในพื้นที่รับผิดชอบ ครูสกุลช่างเมืองเพชร อาสาสมัครสาธารณสุข ผู้ปกครองนักเรียน องค์กรศาสนาและส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง เพื่อระดมสมองหาศักยภาพของทุนในพื้นที่ในการเข้าร่วมเป็นเครือข่ายพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก และสร้างรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายทุนในพื้นที่ ดังนำเสนอในภาพที่ 3.3

ภาพที่ 3.3 รูปแบบการบริหารจัดการรูปแบบใหม่และเครื่องมือสร้างเครือข่ายเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก

จากภาพที่ 3.3 แสดงให้เห็นถึงภาคีเครือข่ายทุนในพื้นที่อันประกอบด้วย เครือข่ายโรงเรียน (การรวมตัวของโรงเรียนที่อยู่ในตำบลเดียวกัน การรวมตัวกันของโรงเรียนต่างตำบล ที่แสดงความประสงค์จัดการเรียนการสอนและใช้ทรัพยากรร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น วัด องค์กรภาครัฐด้านสาธารณสุข ภูมิปัญญาท้องถิ่น และมหาวิทยาลัยในพื้นที่ ร่วมกันดำเนินกิจกรรม การพัฒนาคุณภาพชีวิตนักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก